

Биљана Давидовски
Народна библиотека Ужице
biljana.davidovski@gmail.com

025.2:027.022(497.11)
028:81'243

Милица Тарабић
Народна библиотека Ужице
rosic.milica@gmail.com

Маријана Дрндаревић
Народна библиотека Ужице
mlazic0@gmail.com

Прегледни рад

УЧЕЊЕ СТРАНОГ ЈЕЗИКА ЧИТАЊЕМ – ФОНД ПУБЛИКАЦИЈА НА СТРАНОМ ЈЕЗИКУ НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ УЖИЦЕ

Сажељак: Читање је сложена вештина која примарно зависи од знања читаоца и његовог разумевања прочитаног. Узимајући у обзир потребу савременог човека за знањем бар једног страног језика, рад упућује на врсте читања које се користе за постизање успеха код различитих нивоа знања (интензивно и екстензивно читање) и примену одређених стратегија у циљу разумевања текста. Корисници фонда књига на страним језицима у Народној библиотеци Ужице на располагању имају око 6500 наслова из различитих области, које су најзаступљеније на енглеском, руском, немачком и француском језику, а у мањем броју и на преко педесет других језика. За учење су посебно значајне двојезичне и вишејезичне публикације, када је један од језика српски. Одабир књиге, који би требало да буде усклађен са нивоом знања језика на ком се чита, може олакшати библиотекар, адекватном препоруком и упућивањем на ефикасне претраге фонда у електронској бази НБУ, што је у раду и приказано.

Кључне речи: читање, књига, страни језици, Народна библиотека Ужице, претрага, позајмица.

Вештина читања

Читање је вештина старија од пет хиљада година, а највише зависи од компоненти језичког знања читаоца, које он примењује да

би разумео смисао писаног текста. Елвира Петровић истиче Гудманову дефиницију читања, по коме је то психолингвистички процес у којем читалац који познаје језик на најбољи начин реконструира поруку коју је писац енкодирао у графичком облику. За саму Елвиру, то је интеракција мисли и језика, као и интеракција знања о свету који нас окружује и језичног знања.¹

Јагода Топалов у књизи *Читање на страном језику* наводи више дефиниција читања од којих Колтарт за читање каже да представља обраду информација и прелазак штампане речи у говор, тј. штампане речи у значење, док лингвиста Вилијам Грејб истиче да је основни циљ читања увек разумевање написаног.² Топалов појашњава читање као *сврсиходан* процес при ком су „сви когнитивни процеси активни приликом читања суштински повезани с разумевањем текста”³ и повезује ову карактеристику са стратегијама читања: Процеси који се одигравају приликом читања од читаоца захтевају „да користи вештине како би формирао претпоставке о информацијама у тексту, обратио пажњу на кључне информације, како би их организовао и направио ментални сиже, како би надгледао своје разумевање текста, а када дође до прекида у разумевању, предузео неопходне кораке да то поправи, пазећи притом да се циљ читања поклапа с процесом”.⁴ Евидентно је да при читању било на матерњем или страном језику, не само да повремено долази до прекида у разумевању текста, већ слаби и мотивација за читање или се мења сама сврха читања. Топалов наглашава да је у том контексту важна флексибилност читаоца „како би ускладио процес са сврхом”.⁵

Овладавање овом вештином доноси вишеструке добробити, било да се чита на матерњем језику или страном језику, што је опште познато. Упркос томе што представља једну од четири главне вештине учења језика, читање се најчешће занемарује. Узимајући у обзир потребу савременог човека за знањем бар једног страног

1 Elvira Petrović, *Teorija nastave stranih jezika* (Zagreb: Školska knjiga, 1988), 36–37.

2 Jagoda Topalov, *Čitanje na stranom jeziku – uloga samoregulacije u razumevanju teksta* (Novi Sad: Filozofski fakultet Novi Sad, 2021), 13–14, <https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sites/default/files/db/books/978-86-6065-648-5.pdf> (преузето 27. 6. 2022).

3 Исто, 14.

4 Исто, 14–15.

5 Исто, 15.

језика, нарочито енглеског који је у свету свеprisутан, рад упућује на врсте читања које се користе за постизање успеха код нижих и виших нивоа знања страног језика. Такође, на примеру књијоно фонда на страним језицима Народне библиотеке Ужице,⁶ приказује како библиотеке могу одговорити на ову потребу корисника.

Читање на нематерњем језику

На процес усвајања нематерњег језика, примарно утиче писменост на матерњем језику.⁷ Иако знање страног језика често подразумева познавање граматике и лексике, да би се савладао један језик потребно је усавршити све четири језичке вештине које познавање језика подразумева, а то су: читање, писање, слушање и говор.

У току школовања ученици би требало да достигну ниво компетенције који би им омогућио самостално усавршавање знања страног језика помоћу приручника, излагањем аутентичним језичким изворима, слушањем, читањем... Чињеница је да, уколико публикација обилује непознатим вокабуларом и реченицама комплексне граматичке структуре, читање може да обесхрабри. У том контексту важно је објаснити да постоји више врста читања у зависности од предзнања нематерњег језика, а с тим у вези одређена врста је кориснија у неким случајевима, док у другим није.

Не улазећи дубље у методичке приступе учења страног језика читањем, уочава се пракса да се у настави на почетним ступњевима користе краћи текстови за увежбавање и илустровање појединих делова језичког система, са сврхом усвајања механичке вештине читања (препознавање графема и повезивање у звучну слику речи, уочавање односа гласова и графичких симбола који их представљају). На напреднијим ступњевима у употреби су дужи тек-

6 У даљем тексту НБУ.

7 Осим писмености на матерњем језику на процес усвајања страног језика утичу и: биолошки фактор (млађи узраст лакше усваја изговор), општа интелигенција (већу улогу има код одраслих који свесно уче језик), наслеђене склоности (способност фонетског кодирања, граматичка осетљивост, индуктивно закључивање, механичко памћење), познавање још једног језика, мотивација и различити фактори средине. Elvira Petrović, *Teorija nastave stranih jezika* (Zagreb: Školska knjiga, 1988), 17-18.

стови који се користе ради комуникације и преношења поруке писца читаоцу.⁸

Енглески лингвиста и фонетичар Харолд Палмер објашњава разлику између две врсте читања: интензивног (проучавање текста ред по ред, са свесном пажњом, користећи речник и граматiku) и екстензивног (брзо читање текстова, без напора, верујући да ће квантитет надокнадити недостатак пажње и интензитета). Једна од могућности учења страног језика је усвајање првог начина читања, а одбацивање другог. Друга могућност је постизање компромиса између ова два начина читања. Палмер истиче трећу, бољу могућност – коришћење оба истовремено, али не у једној те истој операцији (у одговарајућим ситуацијама максимално користити све врсте превођења, у другим потпуно избацити превод),⁹ а код интензивног читања „ученикова пажња је усредсређена на наставу језичких обележја, која му омогућују да декодује поруку. Код екстензивног читања приступ је сличан ономе у читању на матерњем језику.”¹⁰

Оба приступа читању корисна су код учења страног језика. С обзиром на то да се рад бави читањем ван учионица, ближе ће бити објашњен значај екстензивног читања – према нивоу личног знања у циљу разумевања значења садржаја – које искључује помоћ наставника. По речима Мирјане Прице-Соретић, реч је о „учењу читања путем читања”,¹¹ у чију сврху се обично користе дужи текстови с примарним циљем уживања у радњи, или учењу прочитаног садржаја. Бенефити овог приступа читања часописа и књига су бројни:

- интуитивно разумевање функционисања језика,
- развијање позитивних ставова према страном језику и мотивисаност за учење,
- несвесно усвајање правописа и граматичких структура, обогаћивање вокабулара.¹²

8 Elvira Petrović, *Teorija nastave stranih jezika* (Zagreb: Školska knjiga, 1988), 36.

9 Harold E. Palmer, *The principles of language-study* (Yonkers, New York: World Book Company, 1921), 165-167, https://www.gutenberg.org/files/46961/46961-h/46961-h.htm#Page_165 (преузето 9. 8. 2022).

10 Mirjana Prica-Soretić, *Kognitivne sposobnosti i sposobnost čitanja na engleskom kao stranom jeziku* (Beograd: Prosveta: Institut za pedagoška istraživanja, 1983), 61.

11 Исто, 61.

12 Leonarda Lovrović, „Ekstenzivno čitanje kao priprema za kreativno pisanje”,

Проблем на који се често наилази при екстензивном виду читања на страном језику је тај што се често примењује принцип интензивног читања, тј. што се покушава разумети свака реч. Често консултовање речника одузима доста времена, што може имати фрустрирајући ефекат. Проблем се може превазићи избором књиге или других текстова са темама које су читаоцу познате и занимљиве, читањем без оптерећења да се разуме свака реч и реченица – фокусирати се на контекст из кога се обично може схватити значење речи. Речи у чије значење читалац није сигуран могу се записивати и проверити у речнику касније, не током читања.

Стога екстензивно читање „може бити темељ за читав низ активности које се темеље на другим језичким вештинама, тј. на вештини слушања, говора и писања.”¹³ Креативно писање само је једна од могућности примене.

Одабир одговарајуће литературе за читање на страном језику

Као што је већ поменуто, одабир правог штива за читање на страном језику требало би да буде усклађен са нивоом језичког знања. Тај ниво могуће је оквирно одредити без одласка у приватне школе решавањем онлајн бесплатних тестова.¹⁴ *Табела за самопроцену заједничкој евројској референтној оквира за језике*¹⁵ може помоћи при одређивању нивоа знања нематерњег језика (разумевање, говор и писање).

Екстензивно или опширно читање захтева мању фокусираност, дуже време проведено над књигом, без повременог задржавања на непознатим речима (осим када је то апсолутно нужно за разумевање текста). Уколико читалац не разуме већи део контекста то значи да није одабрао адекватано штиво. Уколико је опредељење интензивно читање, које захтева велики ментални напор јер подразумева потпуно деконструисање текста у циљу

Strani jezici, br. 36 (2007): 278, https://stranijezici.ffzg.unizg.hr/wp-content/uploads/2019/06/SJ_36_3_9.pdf (преузето 21. 6. 2022).

13 Исто, 277.

14 <https://www.britishcouncil.rs/english/online-test>,

<https://www.akademijaoford.com/placement-test-za-engleski-jezik.php> и сл.

15 *Zajednički evropski referentni okvir za jezike – Tabela za samoprocenu*, <https://europass.rs/wp-content/uploads/2018/09/EuropassLangSkillsGrid-SRlat.docx.pdf> (преузето 30. 6. 2022).

разумевања сваке речи и фразе до најситнијих детаља, важно је одабрати текст који је занимљив и кратак. Идеалан материјал за интензивно читање су новински чланци и вести, чије читање не би требало да траје дуже од тридесет минута.

Препоруке за читање на страним језицима од најранијег узраста могу се добити од библиотекара задуженог за фонд књига на страним језицима. Кроз разговор са потенцијалним читаоцем библиотекар би требало да сазна важне чињенице – ниво знања страног језика, узраст, сферу интересовања, и у складу са добијеним информацијама препоручи одговарајућу књигу или часопис из одређене области. Фонд књига на страним језицима би требало да буде у отвореном приступу како би корисник могао самостално да одабере књигу, као што је случај у НБУ. На корицама новијих публикација се, осим наслова и имена аутора, често налазе и кратки описи садржаја, изводи из рецензија, награде и слично, што може привући пажњу, олакшати одабир и мотивисати на читање.

Фонд публикација на страном језику у НБУ

Фонд књига на страним језицима је посебан део књижног фонда Одељења стручне књиге и тренутно постоји око 6500 наслова из следећих области: књижевност, популарна литература, наука, техника и методике страних језика на: енглеском, руском, француском, немачком, италијанском, холандском, шпанском и др. Број публикација и заступљеност језика се константно увећава (Табела 1¹⁶).

---

16 Податке из прве колоне табеле 1. видети у: Биљана Ристовић, „Опис фонда стране књиге Народне библиотеке Ужице”, *Гласник Народне библиотеке Србије*, бр. 1 (2014/2015): 186.

Језик	2015. година	2022. година
Енглески	1546	3116
Руски	992	1240
Немачки	481	759
Француски	305	573
Словеначки	49	148
Италијански	36	135
Холандски	30	30
Мађарски	26	38
Македонски	19	100
Румунски	19	37
Бугарски	19	41
Чешки	10	14
Турски	9	14
Шпански	8	59
Грчки	5	29
Јапански	3	9
Скандинавски језици	2	4
Кинески	1	15

Табела 1. Приказ броја публикација на страним језицима у НБУ 2015. и 2022. године

Поред наведених књига, заступљене су и књиге на преко 50 других језика у мањем броју. Често су штампане двојезично или тројезично, а од заступљених језика један је обично српски, што директно олакшава евентуално неразумевање текста.

Фонд садржи преводе дела домаћих писаца на стране језике: „И. Андрића на енглеском, румунском, мађарском језику, М. Селимовића на мађарском, румунском и руском, Д. Киша на мађарском, енглеском и румунском језику и многих наших савременика. Од страних аутора ту су дела класика: Шекспира, Толстоја, Достојевског, Мана, Цвајга, Пруста, али и савремених писаца белетристике попут: Ладлама, Коелџа, Гордера, Кинга”.¹⁷

Сликовни речници су драгоцени за учење првих речи на страном језику као што је *Енглески кроз њесму: њевам, иџрам се, разумем, њоворим* аутора Лорик Жанет и Леру Жан-Франсоа (за узраст од 3 до 6 година), након којих је најмлађим корисницима на

¹⁷ Биљана Ристовић, „Одељење стручне књиге”, *Прилози за историју Народне библиотеке Ужице: 2006-2016: њоводом 160 њодина од оснивања (1856-2016)*, (Ужице: Народна библиотека Ужице, 2016), 50.

располагању богата збирка сликовница и књига на француском и енглеском.

За учење енглеског језика за децу и омладину посебно су значајне 22 двојезичне публикације јер већина, осим превода, садржи и речник, нпр. *Алиса у Земљи чуда*, *Том Сојер* и *Гуливерова путовања*. За најмлађе се могу издвојити и двојезичне сликовнице: *Деда и реја*, *Јежева кућица*, *Вук и седам јарића*, *Пачја школа* и други. Поред савремених романа за децу као што је превод *Аџи и Ема* на француски, у фонду се могу наћи и бајке браће Грим, Х. К. Андерсена, Ш. Пероа, српске и руске народне бајке и басне као што су *Лисица и рода* и *Зеца и корњача* на енглеском.

Вредан део фонда стране књиге чине енциклопедије на енглеском, француском, руском и немачком језику. Тако Народна библиотека Ужице „у свом поседу има *Енциклопедију Британику* у 30 томова из 1974. године”.¹⁸ Често је користе ученици и студенти као поуздан извор информација при изради семинарских, матурских и дипломских радова из енглеског језика.

„Библиотека поседује преко 70 библиографских јединица часописа на страним језицима”,¹⁹ из области књижевности, културе, уметности, кинематографије, библиотекарства и информатике, историје, географије итд. (двојезичним и вишејезичним), који у потпуности одговарају захтевима интензивног читања. Ова врста грађе расположива је на дванаест језика. Више о фонду серијских публикација на страним језицима се може наћи у раду Биљане Ристовић.²⁰

Фонд НБУ је формиран од поклона суграђана, амбасада, невладиних организација и куповином. Поред књижевности и стручне књиге из медицинских наука (углавном на енглеском),

18 Биљана Ристовић, „Опис фонда стране књиге Народне библиотеке Ужице”, *Гласник Народне библиотеке Србије*, бр. 1 (2014/2015): 184.

19 Биљана Ристовић, „Одељење стручне књиге”, *Прилози за историју Народне библиотеке Ужице: 2006–2016: йоводом 160 йодина од оснивања (1856–2016)*, (Ужице: Народна библиотека Ужице, 2016), 50.

20 Биљана Ристовић, „Серијске публикације на страним језицима у Народној библиотеци Ужице”, *Корак библиотеке: часопис за културу и библиотечко-информациону делатност*, бр. 1 (2016), 52–70, <https://korakbiblioteke.biblioteka-uzice.rs/wp-content/uploads/2021/01/Serijske-publikacija-sa-UDC.pdf> (преузето 23. 06. 2022).

фонд садржи и литературу из машинства на руском и немачком језику.

Библиотека је добила значајан поклон са Новог Зеланда, 2021. године, од суграђанке која ради као библиотекар и специјалиста из области едукације на Универзитету у Окланду. Обухвата 366 књига, 18 часописа, 13 каталога и 15 дискова, већим делом на енглеском језику, али и на шпанском, француском и немачком. Дела класика, Хемингвеја, Џојса, В. Вулф, Сервантеса, Мопасана и других, значајна су нарочито за студенте филолошких факултета и средњошколце који имају амбицију да студирају стране језике.²¹ У 2015. години Библиотека је добила на поклон и 40 наслова јапанских аутора на енглеском језику, дар Амбасаде Јапана и Народног позоришта Ужице.

Без обзира на увећање фонда књига на страном језику, број позајмица публикација у последњих седам година опада (Табела 2).

Година	Број корисника	Број коришћених књига
2015	142	233
2016	139	182
2017	144	168
2018	76	105 (+4цд)
2019	35	50
2020	39	55
2021	44	63

Табела 2. Приказ коришћења фонда књига на страном језику у последњих седам година

Један од разлога за то препознајемо у пандемији Ковид-19 која је утицала на број позајмљених публикација целокупног фонда НБУ. Други разлог су ограничена средства за набавку, па се фонд публикација на страном језику углавном допуњава поклоном, који није увек у складу са актуелним потребама корисника. Према томе, требало би радити на обезбеђивању средстава за планско допуњавање фонда тако да се задовоље претходно испитана интересовања корисника, првенствено тинејџера.

²¹ Народна библиотека Ужице, „Поклон са Новог Зеланда” <https://www.biblioteka-uzice.rs/2021/02/17/poklon-sa-novog-zelanda/> (преузето 23. 6. 2022).

За већи обрт постојећег фонда важно је и његово популаризација. Сарадња са наставницима страних језика у школама, који могу истаћи важност читања књига на страном језику ради његовог лакшег савладавања, једна је од могућих активности. Успешан пример сарадње је реализован са ОШ „Душан Јерковић” 2018. године, поводом Дана франкофоније.²² Школа је део програма реализовала у Читалишту НБУ. Том приликом приређена је изложба публикација на француском језику из фонда библиотеке, у складу са узрастом посетилаца програма.²³

У плану је изложба публикација на страним језицима – поменути поклон суграђанке са Новог Зеланда, где ће корисницима бити представљени интересантни наслови и издања светских издавача, у различитим форматима. Овакав вид промоције могао би да заинтересује постојеће кориснике за овај део фонда НБУ, и привуче нове читаоце.

Претрага публикација на страним језицима у COBISSNBU бази

Корисници се сами могу информисати о фонду публикација на страним језицима претрагом електронског каталога,²⁴ коме се може приступити и директно преко сајта НБУ. Најједноставнији вид претраге је Основно претраживање при ком се у претраживач може унети један или више познатих података о траженој публикацији са размаком између речи (нпр: сликовница енглески). Изборно претраживање смањује обим претраге јер даје могућност постављања једног или више познатих података као што су: аутор, наслов, предметна одредница, језик оригинала, литерарни жанр и друго. Да би претраживање било што ефикасније примењују се филтери који ограничавају резултате, односно сужавају претрагу.

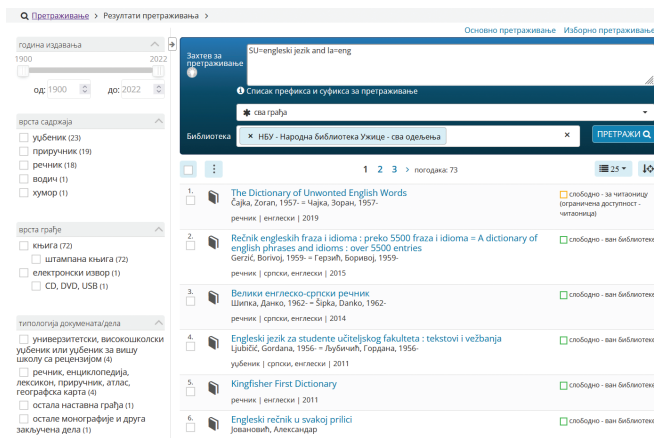
22 „Франкофонија је појам којим се означава заједница свих народа који користе француски језик”. Више о томе: Јасмина Луковић, Мирјана Радовановић Пејовић и Ана Дуковић, „Славље француске књижевности, језика и културе; приказ изложбе публикација поводом Дана франкофоније у Ужицу 2018”, *Корак библиотеке: часопис за културу и библотијечко-информациону делатност*, бр. 3 (2018), 239–242, <https://korakbiblioteke.biblioteka-uzice.rs/wp-content/uploads/2021/01/16.-Slavlje-francuske-knjizevnosti.pdf> (преузето 09. 08. 2022).

23 Исто.

24 <https://plus.cobiss.net/cobiss/sr/sr/bib/search>

Код Основног претраживања филтери врше претрагу по већ издвојеној групи записа. Приликом Изборног претраживања филтери се могу одмах укључити, а овај ниво омогућава претраживање базе и само уз помоћ филтера (нпр.: селектовањем језика, врсте грађе, узраста корисника, врсти садржаја и сл.).

Командно претраживање омогућава креирање прецизног захтева за одабир грађе и извора употребом индекса за претраживање (префикса или суфикса), у комбинацији са логичким и контекстуалним операторима. Уколико у командном претраживању упишемо захтев за претраживање: SU=engleski jezik and LA=eng, добићемо адекватну литературу (уџбеници, наставна грађа, приручници, граматике и речници) за учење страних језика које поседује библиотека. Већина публикација садржи текст на страном језику и српски превод (Слика 1).

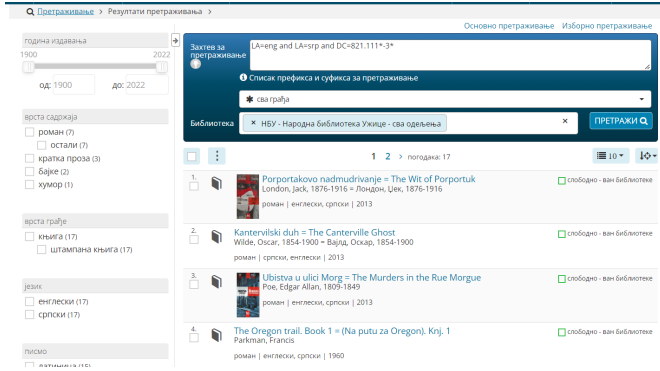

Слика 1. Командно претраживање грађе за учење енглеског језика у фонду НБУ

Комбиновањем префикса за језике (LA=eng and LA=srp) и УДК броја (821.111 – енглеска књижевност) добијају се двојезичне публикације из одређене области. Претраживање уз помоћ УДК броја за одређену књижевност може се конкретизовати додавањем специјалних помоћних бројева (нпр: -3 – проза, LA=srp and LA=eng and DC=821.111*-3*). С обзиром на то да корисници НБУ за савршавање знања страних језика читањем најчешће потражују

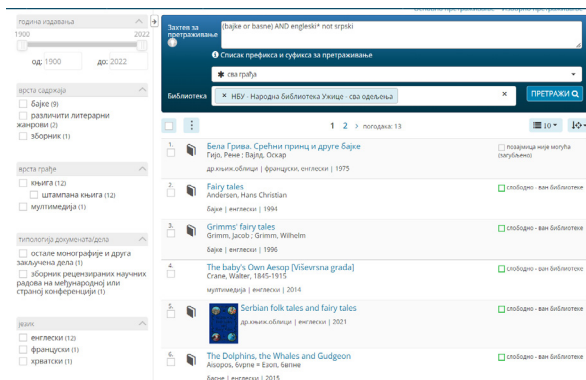
Давидовски, Б. и др. „Учење страног језика читањем – фонд публикација на страном језику Народне библиотеке Ужице”, 224–239

белетристику, формиран и израз за командну претрагу пружа ефикасан и прецизан начин доласка до тражених информација у фонду (Слика 2).

Слика 2. Претрага двојезичних публикација уз помоћ префикса за језике и УДК броја

Постоји могућност искључивања одређеног језика (Слика 3) као и бројне могућности комбиновања израза у циљу формирања што прецизнијег захтева.

Слика 3. Претрага публикација на страном језику које искључују одређени језик: (bajke OR basne) AND engleski* NOT srpski

Више о наведеним врстама претраживања може се пронаћи на следећем линку

<https://plus.cobiss.net/cobiss/sr/sr/help#cobiss-info>.

Закључак

Уз писање, читање је фундаментална цивилизацијска вештина неопходна за човеков напредак у животу. Глобализација и континуиране демографске промене намећу потребу за развијањем језичких компетенција. Данашњим младим људима у потрази за послом знање бар једног страног језика пружа могућност конкурентности у професионалном окружењу, у иностранству и у земљи. Потреба за знањем енглеског језика, као доминантног језика у домену међународне комуникације, у нашој земљи је „посебно изражена услед државних и друштвених тежњи ка приступању Европској унији, као и услед брзог развоја привредне гране информационо-комуникационих технологија и раста броја запослених”.²⁵

Примаран циљ учења страног језика је стицање компетенција за самостално читање и писање. У настави страног језика читање се посматра као самостална врста говорне активности, која заузима водеће место по свом значају и доступности. Читање није само дешифровање написаног и тачна артикулација, већ подразумева разумевање прочитаног, и није само когнитивни, већ и културолошки чин. Осим што пружа основу за писање, говор и слушање, доприноси самосталности у раду, проширује хоризонте и улива љубав према књизи.

На овладавање читањем и разумевање текста на нематерњем језику, осим индивидуалних карактеристика, утиче и претходно знање о читању уопште, о читању на матерњем и на страном језику, о теми коју текст обрађује. „Приликом читања, како на матерњем тако и на страном језику, контекст као и ситуација која дефинише читалачки акт имају важну улогу у конструисању смисла текста”.²⁶ Вештина разумевања текста на страном језику развија се вежбањем и упорношћу. Аутоматизовање процеса нижег нивоа које се заснива на добром владању лингвистичким елементима „омогућава читаоцу

25 Jagoda Topalov, *Čitanje na stranom jeziku – uloga samoregulacije u razumevanju teksta* (Novi Sad: Filozofski fakultet Novi Sad, 2021), 7; <https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sites/default/files/db/books/978-86-6065-648-5.pdf> (преузето 27. 6. 2022).

26 Vesna Simović, „Čitanje na stranom jeziku: uloga konteksta u konstruisanju smisla teksta”, u *Književnost u nastavi stranog jezika*, 425. ur. Vesna Lopičić i Biljana Mišić Ilić (Niš: Filozofski fakultet, 2020), 425-438. <https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2021/978-86-6065-648-5> (преузето 30. 6. 2022).

да користи контекст и своја претходна знања и тако успешно конструише смисао текста”.²⁷

Дакле, када се савлада интензивно читање, потребно је читати сложеније и дуже текстове ради усвајања реченичних конструкција и организације текста, који се разликују од матерњег језика. Осим тога, што се више чита то је већа изложеност језику којом се активира пасивни вокабулар и надограђује. Код екстензивног читања фокус је на разумевању текста на основу контекста, а узимање речника је пожељно тек након читања целог пасуса. Уколико нису физички доступни речници, неопходно је водити рачуна да се користе онлајн речници из проверених извора.²⁸

Фонд књига НБУ на страном језику садржи публикације адекватне и интересантне за читање, у складу са различитим нивоима знања страног језика и за различите узрасте корисника. За учење језика путем читања (осим уџбеника, приручника и сл.), нарочито су значајне двојезичне публикације, које осим превода на матерњи, садрже и речник.

Планско попуњавање фонда и компетентан библиотекар који њиме руководи могу бити добра подршка заинтересованим корисницима за правилан избор штива. Попут ужичке библиотеке, већина јавних библиотека у Србији у својим збиркама садржи публикације на страним језицима које треба на адекватан начин промовисати како би корисници, који имају потребу за учењем и усавршавањем језика, били информисани и заинтересовали се за његово коришћење.

Литература

1. Gradska knjižnica Rijeka, *10 znanstvenih činjenica o dobrobiti čitanja*, <https://gkr.hr/Magazin/Knjiske-fore/10-znanstvenih-cinjenica-o-dobrobiti-citanja> (преузето 20. 6. 2022).

²⁷ Исто, 425.

²⁸ <https://dictionary.cambridge.org/>, <https://www.macmillandictionary.com/>, <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>

2. Lovrović, Leonarda. „Ekstenzivno čitanje kao priprema za kreativno pisanje”. *Strani jezici*, br. 36 (2007), https://stranijezici.ffzg.unizg.hr/wp-content/uploads/2019/06/SJ_36_3_9.pdf (преузето 21. 6. 2022).
3. Луковић, Јасмина, Мирјана Радовановић Пејовић и Ана Дуковић. „Славље француске књижевности, језика и културе: приказ изложбе публикација поводом Дана франкофоније у Ужицу 2018”. *Корак библиотеке: часопис за културу и библиотечко-информациону делатност*, бр. 3 (2018), <https://korakbiblioteke.biblioteka-uzice.rs/wp-content/uploads/2021/01/16.-Slavlje-francuske-knjizevnosti.pdf> (преузето 9. 8. 2022).
4. Народна библиотека Ужице, *Поклон са Новој Зеланда*, <https://www.biblioteka-uzice.rs/2021/02/17/poklon-sa-novog-zelanda/> (преузето 23. 6. 2022).
5. Palmer, Harold E. *The principles of language-study*. Yonkers: World Book Company, 1921, https://www.gutenberg.org/files/46961/46961-h/46961-h.htm#Page_165 (преузето 9. 8. 2022).
6. Petrović, Elvira. *Teorija nastave stranih jezika*. Zagreb: Školska knjiga, 1988.
7. Prica-Soretić, Mirjana. *Kognitivne sposobnosti i sposobnost čitanja na engleskom kao stranom jeziku*. Beograd: Prosveta: Institut za pedagoška istraživanja, 1983.
8. Ристовић, Биљана. „Опис фонда стране књиге Народне библиотеке Ужице”. *Гласник Народне библиотеке Србије*, бр. 1 (2014/2015): 181-187.
9. Ристовић, Биљана. „Серијске публикације на страним језицима у Народној библиотеци Ужице”. *Корак библиотеке: часопис за културу и библиотечко-информациону делатност*, бр. 1 (2016), <https://korakbiblioteke.biblioteka-uzice.rs/wp-content/uploads/2021/01/Serijske-publikacija-sa-UDC.pdf> (преузето 23. 6. 2022).
10. Станисављевић, Вукашин. „Читалачка интересовања код деце”. *Библиотекар*, бр. 5 (1962): 406-411.

11. Topalov, Jagoda. *Čitanje na stranom jeziku – uloga samoregulacije u razumevanju teksta*. Novi Sad: Filozofski fakultet Novi Sad, 2021. <https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sites/default/files/db/books/978-86-6065-648-5.pdf> (преузето 27. 6. 2022).

Learning a foreign language by reading – Fund of publications in a foreign language in Public Library of Uzice

Summary: Reading is a complex skill that primarily depends on the components of the reader's language knowledge that applies to understand the meaning of what he has read. Considering the modern man's need for knowledge of at least one foreign language, the paper refers to the types of reading that are used to achieve success at different levels of knowledge (intensive and extensive reading) and the application of certain strategies in order to understand the text. About 6,500 titles from various fields are available to the users of the Užice library's collection of books in foreign languages, which are most represented in English, Russian, German and French, and in a smaller number in over fifty other languages. Bilingual and multilingual publications are especially important for learning, when one of the languages is Serbian. The selection of a book, which should be aligned with the level of knowledge of the language in which it is read, librarian can make it easier with an adequate recommendation and reference to the effective searches of the fund in the Kobis+NBU database, which are presented in the paper.

Keywords: reading, book, foreign languages, The Public Library of Uzice, search, loan.

Примљен рукојис 30. јуна 2022.

Исправке рукојиса 5. септембра 2022.

Прихваћено за објављивање 9. септембра 2022.